

ЦЕНТЪР ЗА СПЕЦИАЛНА ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОДДЪРЖКА - ВЕЛИНГРАД
Бул. „Съединение“ 256, e-mail: 1301811@edu.mon.bg, <http://csop-velingrad.org>

УТВЪРЖДАВАМ: Елена Канлиева
Директор ЦСОП-Велинград

ПРОГРАМНА СИСТЕМА
ЗА ПОДГОТВИТЕЛНА ГРУПА В ЦСОП-
ВЕЛИНГРАД,
ИЗНЕСЕНА В ДЦДМУ

ЗА 2025-2026 УЧЕБНА ГОДИНА

Настоящата Програмна система е неразделна част от стратегията на ЦСОП Велинград, приета на педагогически съвет Протокол № 1/25.09.2025г. и утвърдена от Директор със Заповед №46/25.09.2025г

Увод

Настоящият документ има за цел да очертае програмната структура на предучилищното образование за подготвителна група деца на възраст 5 и 6 години в Център за специална образователна подкрепа (ЦСОП) – Велинград. В него ще бъдат изложени основните принципи, цели и организация на педагогическия и терапевтичен процес, както и методите за проследяване и оценка на постигнатите резултати, в съответствие с изискванията от Наредба N5-03.06.2016 г. за предучилищното образование, Наредба за приобщаващото образование и ЗПУО. Програмната система е цялостна концепция за развитието на детето с подходи и форми на педагогическо взаимодействие, подчинена на обща цел.

Общи положения

В предучилищното образование на децата от подготвителната група основна задача е създаването на благоприятна образователна среда, която да подкрепя физическото, социалното и емоционалното развитие на децата. Образователният и терапевтичен процес е организиран в съответствие с нормативната уредба и актуалните методики за работа с деца с различни потребности. Цялостно развитие на детската личност; Придобиване на компетентности по всяко от образователните направления /по чл.28, ал.2 от Наредба N5-03.06.2016 г. за ПО - съгласно индивидуалните възможности на всяко дете с множество увреждания;

- Отчитане спецификата на групата в центъра
- Съответствие на интересите, възможностите и възрастовите характеристики на децата;
- Допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата със специални образователни потребности и множество увреждания.

Принципи

1. Детско-центриран подход – Акцент на интересите и потребностите на децата. Детето с множество увреждания като център и субект в педагогическото взаимодействие
2. Индивидуализация – Образователният процес се адаптира спрямо индивидуалните нужди и темпове на развитие на всяко дете.
3. Интерактивност – Стимулиране на активното участие на децата в учебния процес. Дейностно интегриране на образователното съдържание по всички направления; Развитие на социално важни качества и умения.
4. Интеграция – Осигуряване на достъпност до образователното съдържание за всички деца, независимо от техните специфични нужди. Осигуряване на равни планове за всички деца при отчитане на индивидуалните темпове на детското развитие

Приоритети

1. Развитие на социални умения – Подкрепа на взаимодействието и сътрудничеството между децата.
2. Развиване на комуникативни способности – Стимулиране на езиковото развитие и уменията за общуване.
3. Креативност и инициативност – Насърчаване на творческото мислене и самостоятелността.

4. Емоционално благополучие – Създаване на безопасна и подкрепяща среда за емоционално развитие.

Главна цел

Основната цел на програмната структура е да осигури качествено предучилищно образование, което да подготви децата за успешно преминаване към следващия етап на образование и да развие техните умения за учене, социално взаимодействие и емоционално благополучие.

Очаквани резултати

1. Подобряване на социалните умения и взаимодействия между децата.
2. Повишаване на комуникационните способности и речевото развитие.
3. Развитие на креативност и умения за решаване на проблеми.
4. Осигуряване на емоционална стабилност и самочувствие у децата.

Организация и съдържание на педагогическия процес

Педагогическият процес ще бъде организиран в съответствие с утвърдените образователни стандарти. Съдържанието включва:

1. Образователни активности – Игри, занимания и проекти, които насърчават активно учене.
2. Тематични модули – Разработване на модулни теми, свързани с природата, обществото, изкуствата и спорта.

СЕДМИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ОСНОВНИТЕ ФОРМИ В ПОЛУДНЕВНА ОРГАНИЗАЦИЯ

Конкретно разпределяне на педагогическите ситуации по образователни направления се осъществява в седмичното разпределение. То се разработва преди началото на учебната година и се утвърждава от директора на ЦСОП Велинград /Приложение 1/ Минималният общ седмичен брой на педагогическите ситуации по образователните направления в разнородна възрастова група 5 и 6 годишни е 17 часа, съгласно индивидуалните програми на децата със специални образователни потребности и множество увреждания.

Образователно направление	Брой ситуации
Български език и литература	3
Математика	3
Околен свят	2
Изобразително изкуство	2
Музика	2
Конструиране и технологии	2
Физическа култура	3
Общ сбор на часовете	17

ТЕМАТИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ ЗА ВСЯКА ВЪЗРАСТОВА ГРУПА.
Този раздел на програмната система е изработен в съответствие с разпоредбите на чл.30

от Наредба 5 от 03.06.2016г. за ПО. При изработване на тематичното разпределение учителят трябва да:

- отчита възможностите и интересите на децата и спецификата на образователната среда; осигурява ритмичното и балансираното разпределяне на съдържанието по образователните направления;
- включва темите за постигане на отделни компетентности като очаквани резултати от обучението по индивидуалните програми, както и методите и формите за проследяване на развитието на децата;
- разработва тематичното разпределение по месеци;
- тематичното разпределение и дневника на групата се съхранява от учителя в групата.

ОБРАЗОВАТЕЛНИ НАПРАВЛЕНИЯ

Възпитанието, обучението и социализацията на децата със специални образователни потребности и множество увреждания се осъществява по образователни направления, чрез които се придобиват съвкупност от компетентности, знания, умения и отношения според индивидуалните възможности и интереса на всяко дете:

- 1.Български език и литература;
- 2.Математика;
- 3.Околен свят;
- 4.Изобразително изкуство;
- 5.Музика;
- 6.Конструиране и технологии;
- 7.Физическа култура.

I. Общи цели на образователното направление „Български език и литература“.

Чрез образователното направление се извежда на преден план речевото развитие на детето от предучилищна възраст. Една от основните функции на обучението по това направление е коригиране и развитие на речева активност, което предизвиква положителни емоции и се превръща в стимул за изграждане на умения за комуникиране и общуване.

Образователното направление има за цел изграждане на нагласа у детето да слуша художествено произведение или части от него, да изразява отношението си към постъпките на героите.

Необходимо е да се осигурят условия за стимулиране на детето към активност в процеса на говорене и слушане, като с помощ от учителя и/или логопеда прави опит да назовава предмети, произнася правилно фонемите в българския език; проявява култура на речево общуване.

II. Общи цели на образователното направление „Математика“.

Образователното съдържание по математика е съобразено с индивидуалните възможности на детето със специални образователни потребности и множество увреждания в обучението по математика. Спецификата на образователното направление е в това, че съдържанието трябва да осигури формиране на елементарни представи за основни математически понятия. Обектът на съдържанието по образователното

направление включва конкретни количествени, геометрични, пространствени и времеви представи, систематизирани в пет образователни ядра: Количествени отношения, Измерване, Пространствени отношения, времеви отношения, геометрични фигури и форми. Дейностите по образователното направление са подчинени на целта за осигуряване на щастливо детство на всяко дете, както и за изграждане на мотивация и увереност в собствените му възможности.

III. Общи цели на образователното направление „Околен свят”.

Близката за детето среда е естествената основа за схващане на най-значимите норми на поведение, дейност и живот в света, които демонстрират природо-социалното единство. Чрез образователното направление се реализира Педагогическо взаимодействие, насочено към социализиращите процеси - изграждане на адекватна представа за окръжаващата близка социална среда, придобиване на култура на поведение, социални умения за общуване и включване в детска игрова дейност.

Детето със специални образователни потребности и множество увреждания избира какво ще разгледа и ясно показва какво все още не привлича вниманието му. Затова и "картината за света" на всяко дете е несъвършена и непълна. Чрез педагогическите ситуации то опознава ярки и емоционално привлекателни обекти и предмети.

Приоритет на направлението е емоционалните умения, които да се трансформират под влияние на когнитивните умения при опознаването на света. Цялостният характер на преживяванията се изменя под въздействие го на специфичното придобиване на социален опит в педагогическите ситуации и включване в игрова дейност. Дейностите по образователно направление са подчинени на целта за осигуряване на щастливо детство на всяко дете, както и за изграждане на мотивация и увереност в собствените му възможности. При планирането на дейностите се осигурява запознаване с националните ценности и традиции с цел съхраняване и утвърждаване на националната идентичност. Партнирането на учителя е изградено върху емоционалните отношения с децата, позитивно настроение и искрена радост от съвместната дейност. Обемът на съдържанието по образователното направление включва конкретни Представи и умения за околния свят, систематизирани в четири образователни ядра: Самоутвърждаване и общуване с околните, Социална и здравословна среда, Светът на природата и неговото опазване и културни и национални ценности.

IV. Общи цели на образователното направление „Изобразително изкуство“

Образователно направление „Изобразително изкуство“ е насочено към разгръщане на разнообразни изобразителни дейности. Целенасочено се овладяват графични умения и детайлизация при подготовка на ръката за писане. Децата със специални образователни потребности и множество увреждания развиват уменията си да пресъздават обекти и явления от действителността чрез апликиране и оцветяване. Включват се в дейности по художествено конструиране и моделиране с помощта на педагогическия специалист. Чрез образователното направление се изграждат у детето представи, умения и отношения, свързани с изобразяване и пресъздаване на обекти и явления от заобикалящата го среда, формите и цветовете около тях. Чрез организираната и системна работа по образователното направление децата със специални образователни потребности и множество увреждания развиват своите познавателни и изобразителни гения в три основни ядра - художествено възприемане, изобразителни материали и техники, и изобразително творчество .

V. Общи цели на образователното направление „Музика“

Образователното направление предлага осъществяването на дейности, в основата на които е емоционалната активност на децата. Тук са маркирани и проблемни акценти с оглед на социалната, познавателната и музикално-артистичната подготовка на децата. С оглед на това направлението залага на слушане на песни и импровизиране на инструментален съпровод на песен. Усетът за темпо и ритъм в музиката се основава на реагирането на децата при звучаща музика, в която ясно се очертават темпови и динамични промени. Чрез съдържанието по образователни ядра Възприемане, Възпроизвеждане, Музика и игра и Елементи на музикалната изразеност се постига развитие на музикално-изпълнителски умения за слушане на музика, насърчаване на спонтанната детска артистичност, както и стимулиране на интереса и желанието на децата да пеят, да слушат музика, да ѝ се радват и да я преживяват.

VI. Общи цели на образователното направление „Конструирание и технологии“

Образователно направление „Конструирание и технологии“ включва редица манипулативни и практически умения. Дейностите по образователното направление са подчинени на целта за осигуряване на щастливо детство на всяко дете, както и за изграждане на мотивация и увереност в собствените му възможности. Обособена е и работата по първоначално запознаване с техниката - инструменти, машини, които децата срещат и използват като модели и играчки на транспортна и строителна техника и домашни уреди. Децата са насочени да разбират ролята им в живота на хората и някои правила за безопасност. Препоръчва се поощряване на самостоятелността в конструктивно-техническата дейност чрез подбиране и комбиниране на подходящи и разнообразни материали и инструменти. Предложени са възможности за формиране на умения за работа в екип, осъществяване на идеи и малки проекти с помощ от педагогическия специалист. Създават се условия за първоначално запознаване с възможностите на информационните и комуникационните технологии.

VII. Общи цели на образователното направление „Физическа култура“

Целевата ориентация на стандарта по образователното направление е комплексното развитие на детето от предучилищна възраст: добро здравословно състояние, физическо развитие и дееспособност; потребност, познавателна активност и емоционална удовлетвореност от двигателната дейност, игрови и комуникативни умения в игровата двигателна дейност. Дейностите по образователно направление са подчинени на целта за осигуряване на щастливо детство на всяко дете, както и за изграждане на мотивация и увереност в неговите възможности. Очакваните резултати за това направление са: съответстващо на възрастта ниво на двигателните способности и функционалните възможности на организма; умения за включване в спортно-подготвителни игри в разнообразни условия; положително отношение към двигателната активност, здравословния начин на живот.

**ОРГАНИЗАЦИЯ НА УЧЕБНИЯ ДЕН
В ПРЕДУЧИЛИЩНО ОБРАЗОВАНИЕ НА ПОДГОТВИТЕЛНА ГРУПА 5 И 6
ГОДИШНИ ДЕЦА В ЦСОП-Велинград ЗА УЧЕБНАТА
2025-2026 ГОДИНА**

Време	Дейност
8:30 — 8:45	Прием на децата— дейности по избор
8:45 - 9:00	Гимнастика „ Добро утро с движения“
09:00-9:30	Закуска
09:30 - 9:55	Педагогическа ситуация
09:55 - 10:05	Подвижни игри
10: 05 -10:30	Педагогическа ситуация
10:30-11:00	Подвижни игри / Междинна закуска
11:00-11:25	Педагогическа ситуация
11:25-11:35	Подвижни игри
11:35-12:00	Педагогическа ситуация/ Допълнителна терапевтична подкрепа/ Дейности по интереси..
12:00—12:30	Обяд
12:30-12:45	ДПЛР
12:45-13:00	Занимания по интереси
13:00-13:30	ДПЛР
13:30-14:00	Свободни игри на открито/дейности по избор
14:00-14:30	Индивидуална работа с деца и консултация с родители

**СЕДМИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ОСНОВНИТЕ ФОРМИ НА ПЕДАГОГИЧЕСКО
ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ**

**ПО ОБРАЗОВАТЕЛНИ НАПРАВЛЕНИЯ В ПОДГОТВИТЕЛНА ГРУПА 5 - 6
ГОДИШНИ ДЕЦА В ЦСОП- Велинград**

ЗА УЧЕБНАТА 2025-2026 ГОДИНА

ПОНЕДЕЛНИК	ВТОРНИК	СРЯДА	ЧЕТВЪРТЪК	ПЕТЪК
1. Български език и литература	1. Математика	1.Математика	1 Математика	1. Български език и литература
2. Конструирание и Технологии	2.Български език и литература	2. Околен свят	2.Околен свят	2.Изобразително ИЗ К СТВО
3.Музика	3.Физическа култура	3.Физическа култура	3Конструирание и Технологии	3.Физическа култура
4.Изобразително Изкуство	4. ДФПВ	4. ДФПВ	4. Музика	4. ДФПВ
5. ДФПВ	5. ДФПВ	5. ДФПВ	5. ДФПВ	5. ДФПВ
6. ДФПВ	6. ДФПВ	6. ДФПВ	6. ДФПВ	6. ДФПВ

Основни подходи и принципи за избор и усвояване на образователното съдържание:

- **Личностен подход**- свобода на детето да променя средата съобразно потребностите и интересите си при избор на дейност и партньор;
- **Индивидуален подход**- подход към всяко дете като към неповторима индивидуалност;
- **Ситуационен подход**- създаване на условия за реална оценка на поведението на детето в конкретна ситуация.
- **Тематичност**- учителят разработва тематично разпределение, в което определя конкретни теми и броя на основните форми за всяка тема съобразно индивидуалните особености и възможности на всяко дете, съгласно направената оценка за личностно развитие и план за подкрепа;
- **Спираловидност** - подредба на целите и образователното съдържание при спираловидно усложняване на образователното съдържание.

- **Динамичност** – не прекъсната промяна съобразена с потребностите на децата и целите на възпитателно-образователния процес;
- **Функционалност** - функционална по съдържание обстановка, която създава положителни емоции, преживявания и стимулира децата със специални образователни потребности и множество увреждания.

Основни принципи за усвояване на образователното съдържание.

- **Нагледност** - предпоставка за формиране на достъпни понятия базирани на нагледно-образното мислене на децата със специални образователни потребности и множество увреждания;
- **Системност** - предоставя усвояване на обем от знания, отразяващи съществени връзки и зависимости от една или друга област от заобикалящата ни действителност, включени в темите.

Изборът на образователно съдържание ще се основава на:

1. **Актуални образователни програми** – Спазване на утвърдените методики и подходи в предучилищното образование.
2. **Индивидуални интереси на децата** – Интегриране на теми и активности, които отговарят на интересите и нуждите на децата.
3. **Кросдисциплинарен подход** – Включване на различни области на знание за по-добро разбиране и свързване на информацията.

Проследяване на резултатите от предучилищното образование

Постигнатите резултати ще бъдат проследявани чрез редовни наблюдения, оценка на развитието и обратна връзка от родителите и специалистите.

Диагностична процедура за проследяване на постиженията на децата

За оценка на постиженията на децата ще се използват:

1. **Диагностични тестове** – Системно прилагане на диагностични инструменти, които оценяват развитието на различни компетенции.
2. **Портфолиа на децата** – Събиране на документи, проекти и активности, които показват напредъка и постиженията на всяко дете.

Педагогическото взаимодействие е процес, насочен към постигането на определен очакван резултат, свързан с цялостното развитие на детето, в който основни участници са учителят и детето; Основна форма - педагогическата ситуация, която протича предимно под формата на игра. Педагогическите ситуации се организират само в учебното време (15 септември — 31 май) на следващата календарна година и осигуряват постигането на компетентностите по образователните направления в индивидуалните програми на децата със специални образователни потребности и множество увреждания; Допълнителна форма чрез нея се разширяват и усъвършенстват отделни компетентности по образователните направления. Допълнителните форми на педагогическо взаимодействие се организират от учителя на групата извън времето за провеждане на педагогическите ситуации. Учителят редува

основни и допълнителни, а в неучебно време само допълнителни форми на педагогическо взаимодействие. При провеждането на педагогическото взаимодействие учителя използва игровата дейност за постигането на компетентностите по образователните направления. Включва системи за ДАК, високотехнологични и знаково-символни системи. Сътрудничеството между родители, учители и специалисти е ключово за успешното предучилищно образование. Важно е да се изградят активни партньорства, които включват:

1. **Редовни срещи и комуникация** – Осигуряване на открит диалог между всички участници.
2. **Обмяна на опит** – Организиране на събития и работилници за обмен на добри практики и идеи.
3. **Подкрепа на родителите** – Предоставяне на информация и ресурси за подпомагане на децата в домашна среда.

Проследяването на постиженията на детето се осъществява от учителя на групата в началото и в края на учебното време по образователните направления в следните срокове:

- Обобщени резултати от входно ниво- до края на месец октомври;
- Обобщени резултати от изходно ниво- до края на месец май на следващата календарна година. Учителят на подготвителната група 5и 6 годишни установява готовността на детето за училище в 14-дневен срок преди края на учебното време /до 15 май/. Готовността на детето за училище отчита физическото, познавателното, езиковото, социалното и емоционалното му развитие.
- Проследяването на постиженията на децата със специални образователни потребности и множество увреждания се определя от учителя в съответствие с методите и формите, които се прилага в рамките на тематичното разпределение и индивидуалните работи включени в образователните направления и дават ясна представа за достигането на ДОС;
- Проследяването на постиженията на детето възпитавано, социализирано, обучавано и отглеждано при самостоятелна организация се определят от учителя в началото и в края на учебното време, посочено по-горе. Родителите осигуряват присъствието на детето в определена детска градина, ден и час; Резултатите от проследяването на постиженията на детето се вписват в дневника на групата.

Диагностична процедура за проследяване на постиженията на децата

Диагностичната процедура по образователни направления включва следните компоненти:

- Време на провеждане;
- Материали за диагностициране на всяко дете;
- Процедура за оценяване;
- Критерии и показатели за измерване и оценяване постиженията на децата
- Равнища на постиженията;
- Изводи и обобщени резултати от проведената диагностика.

След приключване на входната диагностика, учителят информира родителите за индивидуалните постижения на детето, същото се отнася и за изходната диагностика. Родителите се запознават индивидуално с постиженията на детето им от проведената

диагностика /входна и изходна/ в срок до две седмици от приключването им, като за целта собственоръчно полагат подписа си на индивидуалния протокол на детето му. Постиженията на детето се отразяват в детското портфолио, което включва работните листа от изпълнението на задачите по съответните направления през учебното време.

Сътрудничество и взаимодействие между участниците в предучилищното образование

Сътрудничеството и взаимодействието между участниците в предучилищното образование са ключови за успешното развитие на децата в тази възраст, както и за създаването на подкрепяща и съпричастна среда за тях и техните родители. Основна роля в този процес имат родителите, които заедно с учителите, директора и останалите педагогически специалисти, изграждат партньорски отношения, подпомагащи възпитанието, социализацията и обучението на детето.

Водещите аспекти на взаимодействието:

1. Осигуряване на правото на участие на всеки родител като равнопоставен партньор

Равнопоставеност и приобщаване – Всеки родител има право и възможност да участва активно във възпитателно-образователния процес на детето си. Учителите и педагогическите специалисти трябва да насърчават родителите да бъдат активни и ангажирани в сътрудничеството и да се чувстват като част от общност. **Достъп до информация и решения** – Родителите трябва да бъдат информирани за целите, методите и ресурсите, използвани в предучилищното образование, и да имат възможността да участват в решенията, които касаят тяхното дете. **Съвместно решаване на проблеми** – При възникване на предизвикателства, учителите и родителите могат да работят съвместно, за да намерят най-доброто решение, което да отговаря на потребностите на детето.

2. Стимулиране на контактите между семействата в групата

Изграждане на общност – Насърчаването на контакти и взаимодействие между семействата създава чувство за общност и сътрудничество. Това помага на децата да се чувстват подкрепени и приети както от своите връстници, така и от родителите на останалите деца.

Съвместни събития и инициативи – Организирането на съвместни мероприятия като празници, работилници, родителски срещи и дни на открити врати създава условия родителите да се опознаят и да създадат положителни отношения помежду си.

Обмен на опит и подкрепа – Когато родителите са в контакт, те могат да обменят опит и съвети, свързани с възпитанието и развитието на децата си. Тази подкрепа може да е особено ценна за родители, които срещат трудности или предизвикателства.

3. Подпомагане на родителите при трудности във възпитанието на дете със специални образователни потребности (СОП) и множество увреждания

Създаване на индивидуален план за подкрепа – За децата със специални образователни потребности е важно да се разработят индивидуални планове за развитие и подкрепа, в които родителите участват активно. Те могат да предоставят ценна информация за нуждите на детето и начините, по които то може да се чувства по-уверено и подкрепено. **Информирание и съвети** – Учителите и педагогическите специалисти могат да осигурят на родителите насоки и съвети за това как да подпомогнат детето у дома, както и как да развиват социални и учебни умения в контекста на конкретните предизвикателства. **Подкрепяща и разбираща среда** – Освен педагогическите специалисти, всички родители трябва да бъдат информирани за нуждите на детето със СОП в групата, за да осигурят

подкрепяща и разбираща среда. С това се подпомага по-лесната интеграция на детето и се изгражда обща толерантност в групата.

Допълнителни препоръки за насърчаване на ефективно сътрудничество:

Обучение и подкрепа за родителите – Организиране на кратки обучения, семинари или работилници, които да информират родителите за методите на обучение и развитие на децата. Това може да включва теми като емоционална интелигентност, управление на поведението, стимулиране на креативността и други.

Редовна обратна връзка – Родителите следва да бъдат информирани за прогреса на детето, включително за академичните и социални умения. Тази обратна връзка може да се предоставя под формата на редовни срещи, отчети или индивидуални разговори.

Създаване на позитивна учебна среда – Всички участници в предучилищното образование трябва да допринасят за създаването на позитивна среда, която насърчава ученето, забавлението и емоционалната стабилност на децата. Това включва активното участие на родителите в събития и инициативи на детската градина, както и подкрепата на домашни практики, които укрепват наученото в групата.

Сътрудничеството между родителите, учителите и другите специалисти в предучилищното образование е от съществено значение за цялостното развитие на детето. Тази съвместна работа създава основа за хармонично развитие, социализация и успешно учене, като предоставя на детето стабилна и подкрепяща среда за растеж и усъвършенстване.